

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367 5 ir 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS FARMACIJOS ĮSTATYMO NR. X-709 39 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 5 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo Nr. X-709 39 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Farmacijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas) (toliau kartu – Projektai) rengimą paskatinusi priežastis – Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, IV misijos (prioriteto) „Ilgas ir visavertis sveiko žmogaus gyvenimas“ dalies „Misiją įgyvendinantys Vyriausybės programos projektai (darbai), iniciatyvos (priemonės) ir veiksmai“ projekto „4.4. Kompetentingas ir adekvačiai apmokamas sveikatos sistemos specialistas“ veiksmas „4.4.5. Sukurti sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų platformą, įdiegiant informacinių technologijų įrankį, skirtą sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikiui nustatyti, stebėti ir susieti su licencijų sąlygų laikymosi priežiūra“, kuriuo nuspręsta kurti Lietuvos sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų platformos informacinę sistemą (toliau – Kompetencijų platforma).

Kompetencijų platforma – valstybės informacinė sistema, kuri skirta kaupti asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų (toliau kartu – Specialistai) profesinės kvalifikacijos tobulinimo ar kompetencijos įgijimo, duomenis, įskaitant ir asmens sveikatos priežiūros įstaigose bei vaistinėse dirbančių Specialistų duomenis. Šią informaciją teiktų asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir vaistinės. Lietuvos sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų platformos informacinės sistemos nuostatai yra patvirtinti Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2022 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. T1-1869 „Dėl Lietuvos sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų platformos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai). Tačiau, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimą, kuriame konstatuota, kad nustatyti esminės ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, galima tik įstatymu, bei į tai, kad Nuostatai yra patvirtinti poįstatyminiu teisės aktu – Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Akreditavimo tarnyba) direktoriaus įsakymu, būtina priimti Projektus, kad pareiga asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir vaistinėms teikti duomenis apie asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir vaistinėse dirbančius Specialistus būtų įtvirtinta įstatymais.

Viena iš Kompetencijų platformos sukūrimą pastūmėjusių problemų – asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų licencijuojamos veiklos priežiūra, kurios metu jie licencijas išduodančioms institucijoms teikia privalomą praktiką pagrindžiančius dokumentus. Kadangi specialistai neretai keičia darbovietę ar dirba keliose, jiems tenka kreiptis į skirtingų įstaigų administracijas bei prašyti išduoti darbo trukmę patvirtinantį dokumentą, kuriame nurodyta, nuo kada ir iki kada, koku juridiniu pagrindu, pagal kokią profesinę kvalifikaciją jie dirbo. Tai didina administracinę naštą įstaigoms, sukelia nepatogumų specialistams, o Sveikatos apsaugos ministerijai sudaro sunkumų tinkamai ir laiku užtikrinti specialistų apskaitą, nacionaliniu lygmeniu stebėti ir planuoti kvalifikacijos tobulinimo prioritetines sritis.

Projektų tikslas – atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimą, įtvirtinti įstatyminių teisinį pagrindą, kuris padėtų užtikrinti, kad vienoje valstybės informacinėje sistemoje – Kompetencijų platformoje būtų kaupiama informacija apie asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir vaistinėse dirbančius visus Specialistus.

Projektų uždaviniai yra šie:

1) nustatyti pareigą asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir vaistinėms teikti duomenis apie jose dirbančius Specialistus į Kompetencijų platformą šios sistemos veiklą reguliuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;

2) nustatyti atsakomybę už pareigos teikti duomenis apie sveikatos priežiūros įstaigose ir vaistinėse dirbančius Specialistus nevykdymą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projektą teikia Lietuvos Respublikos Seimo narė Jurgita Sejonienė (el. p. jurgita.sejoniene@lrs.lt, tel. (8 5) 239 6692).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu informacija apie Specialistų vykdomą profesinę veiklą yra fragmentuota ir kaupiama skirtinguose registruose bei informacinėse sistemose. Duomenys apie Specialistų turimą darbo stažą kaskart yra renkami iš skirtingų institucijų ir įstaigų. Nėra galimybės tinkamai ir laiku užtikrinti Specialistų apskaitą analizuojant ir planuojant asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos sektoriaus žmogiškuosius išteklius.

Vaistinės ir dalis asmens sveikatos priežiūros įstaigų teikia Specialistų įdarbinimo duomenis į Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemą „Sveidra“ vadovaudamasi Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos „Sveidra“ nuostatais, patvirtinto Valstybinės ligonių kasos direktoriaus 2014 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. 1K-136 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos „Sveidra“ nuostatų pakeitimo“. Šiuos duomenis teikia ne visos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, bet tik tos, kurios turi sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo. Šie duomenys naudojami tik iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimui.

Kompetencijų platformos nuostatuose yra numatyta pareiga visoms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir licencijuojamoms farmacijos įmonėms teikti į Kompetencijų platformą duomenis apie įstaigoje dirbančius asmens sveikatos priežiūros specialistus, tačiau įstatyminiu lygmeniu tokia pareiga nėra nustatyta. Taip pat įstatymu nėra numatyta atsakomybė už šios pareigos nevykdymą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti pareigą asmens sveikatos priežiūros įstaigoms teikti duomenis apie jose dirbančius asmens sveikatos priežiūros specialistus į Kompetencijų platformą bei nustatyti atsakomybę už šios pareigos nevykdymą – asmens sveikatos priežiūros veiklos licencijos galiojimo sustabdymą.

Siekiant nedidinti administracinės naštos didmeninio platinimo licencijų ir gamybos licencijų turėtojams ir atsižvelgiant į tai, kad dauguma vaistininkų, turinčių vaistinininko praktikos licenciją, ir vaistinininko padėjėjų (farmakotechnikų), įrašytų į Vaistinininko padėjėjų (farmakotechnikų) sąrašą, dirba vaistinėse, Farmacijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti pareigą vaistinėms teikti duomenis apie jose dirbančius vaistinininkus ir vaistinininko padėjėjus (farmakotechnikus) į Kompetencijų platformą. Vaistinės veiklos licencija šios pareigos nevykdymo atveju būtų stabdoma vadovaujantis Farmacijos įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostata.

Tokiu būdu nustatomas teisinis reguliavimas atitiks Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimą, kuriame konstatuota, kad nustatyti esminės ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, galima tik įstatymu.

Priėmus įstatymų projektus atsiras tinkamas teisinis įstatyminis pagrindas ir užtikrinimas, kad Kompetencijų platformoje bus kaupiami Specialistų duomenys apie profesinę veiklą (įdarbinimą) pagal turimas kompetencijas ir šių bei kitų Kompetencijų platformoje kaupiamų duomenų pagrindu bus vykdomas Specialistų profesinės veiklos analizė, poreikio planavimas, priimami sprendimai dėl Specialistų rengimo.

Kompetencijų platforma bus pagrindinė valstybės informacinė sistema, į kurią duomenis apie įstaigose dirbančius Specialistus teiks asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir vaistinės. Kompetencijų platformos duomenys ir toliau bus naudojami suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir išlaidų už vaistinėse išduotus kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones apmokėjimui Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis, bus perduodami Privalomojo sveikatos draudimo informacinei sistemai „Sveidra“ ir kitoms informacinėms sistemoms.

Kompetencijų platformos duomenys apie Specialistų įdarbinimą taip pat bus naudojami ir Specialistų licencijuojamos veiklos priežiūrai: Akreditavimo tarnyba ir Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba), vykdydamos Specialistų ir įstaigų licencijų sąlygų laikymosi priežiūrą, naudosis Kompetencijų platformoje sukauptais duomenimis apie Specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimą ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir vaistinių pateiktais duomenimis apie Specialistų įdarbinimą, prižiūrės ar Specialistai turi pakankamai praktikos pagal turimą profesinę kvalifikaciją.

Kompetencijų platforma reikšmingai sumažins administracinę naštą Specialistams ir asmens sveikatos priežiūros įstaigoms bei vaistinėms, atliekant licencijų sąlygų laikymosi priežiūrą kas penkerius metus, nes Specialistams ir jų darbdaviams nebereikės kaupti pažymėjimų apie išklausytus tobulinimo renginius, nereikės rengti pažymų apie Specialistų praktiką ir jų teikti Akreditavimo tarnybai ir Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimti Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, neturinčioms sutarčių su teritorinėmis ligonių kasomis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis, kurios šiuo metu neteikia duomenų į Privalomojo sveikatos draudimo informacinę sistemą „Sveidra“, bus sukurama papildoma administracinė našta dėl prašomų duomenų pateikimo. Šiuo metu yra virš 3800 licencijuojamų įstaigų, iš kurių apie 900 įstaigų, sudariusių sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo, kurios teikia asmens sveikatos priežiūros specialistų įdarbinimo duomenis į Privalomojo sveikatos draudimo informacinę sistemą „Sveidra“. Taip pat šiuo metu yra virš 1320 vaistinių, iš kurių tik apie 1250 yra sudariusios sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis dėl išlaidų už vaistinėse išduotus kompensuojamuosius vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones apmokėjimo, tad, kadangi didžioji dauguma vaistinių šiuo metu teikia vaistininkų ir vaistininko padėjėjų (farmakotechnikų) įdarbinimo duomenis į Privalomojo sveikatos draudimo informacinę sistemą „Sveidra“, joms administracinė našta nepadidės.

Atsižvelgiant į tai, kad Kompetencijų platformoje bus kaupiami duomenys apie Specialistų darbo duomenis, Specialistams ir jų darbdaviams (asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir vaistinėms) nebereikės kaupti pažymėjimų apie išklausytus tobulinimo renginius, Specialistams nebereikės kas penkerius metus prašyti savo darbdavių licencijas išduodančioms institucijoms Akreditavimo tarnybai ir Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai pateikti pažymų apie savo praktiką,

sumažės administracinė našta visoms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir vaistinėms bei Specialistams.

8. Ar įstatymų projektai neprieštaruja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštaruja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Pakeisti Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2022 m. birželio 6 d. įsakymą Nr. T1-1869 „Dėl Lietuvos sveikatos priežiūros specialistų kompetencijų platformos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ (vaistinių veiklos reguliavimo apimtyje).

10. Ar įstatymų projektai parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų nustatytų reikalavimų. Naujos sąvokos neapibrėžiamos ir esamų sąvokų apibrėžtys nekeičiamos.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektuose reglamentuojami klausimai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir Europos Sąjungos teisės nuostatas.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti:

Priėmus įstatymų projektus, naujų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Specialistų vertinimų ir išvadų projektų rengimo metu negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Kompetencijų platforma.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:
